

Konferencja Międzynarodowa

Bezpieczeństwo energetyczne Europy Środkowej.

Aspekty polityczne i ekonomiczne

W dniach 04-05.06.2009 r. Instytut Bezpieczeństwa i Spraw Międzynarodowych DSW zorganizował międzynarodową konferencję, poświęconą problemowi bezpieczeństwa energetycznego Europy Środkowej, ze szczególnym uwzględnieniem Polski i Ukrainy. Patronat nad jej przebiegiem objął wicepremier i minister gospodarki Waldemar Pawlak.

Konferencja poświęcona była ocenie poziomu bezpieczeństwa energetycznego Europy Środkowej w świetle współczesnych uwarunkowań politycznych, ekonomicznych, społecznych i ekologicznych. Podkreślić należy, że tak sformułowany zakres tematyczny konferencji zdecydowanie wykroczył poza ramy obecnie toczących się debat, czyli bezpieczeństwa dostaw surowców energetycznych. Oczywiście wątek ten miał charakter dominujący, a kwestię tę poruszyli zarówno uczestnicy obrad plenarnych, jak i panelowych.

Obrady plenarne zostały zdominowane przez kwestię oceny politycznych i ekonomicznych konsekwencji alternatywnych wobec kierunku rosyjskiego dostaw surowców energetycznych. Ukraiński punkt widzenia na problem alternatywnych wobec rosyjskich strumieni dostaw gazu przedstawił dr Sergiy Gerasymchuk, reprezentujący *Radę Ekspertką przy Komitecie ds. Integracji Europejskiej Rady Najwyższej Ukrainy*. Natomiast prof. K. Rokiciński z Akademii Marynarki Wojennej w Gdyni ocenił znaczenie gazociągu Nord Stream dla regionu Północnej Europy wskazując kilka pozytywnych – w wymiarze regionalnym – konsekwencji jego budowy.

Drugi obszar debaty dotyczył geopolitycznych konsekwencji rywalizacji o środkowoazjatyckie zasoby surowców energetycznych. Prof. Piotr Mickiewicz z IBiSM DSW wskazał na niewielkie znaczenie tych źródeł w całokształcie polityki energetycznej UE oraz ich olbrzymią rolę w polityce Rosji, Chin i – w mniejszym stopniu – USA. Natomiast dr Yarosław Matijczyk, reprezentujący kijowski *Państwowy Narodowy Instytut Badań nad Problemami Międzynarodowego Bezpieczeństwa* wskazywał na skalę przeobrażeń sytuacji geopolitycznej na Zakaukaziu, jako konsekwencję budowy alternatywnych, wobec Rosji, systemów dostaw gazu ziemnego.

Swoistym, niezwykle interesującym, rozszerzeniem tego tematu była trzecia część debat plenarnych, skoncentrowana na kwestii polskiej. Zapoczątkowało ją wystąpienie prof. Jarosława Gryza z Akademii Obrony Narodowej, który przedstawił polski kontekst rosyjskiej polityki obrotu surowcami energetycznymi. Wypowiedź ta dotyczyła pytań: *W jakim zakresie polska polityka energetyczna może realizować polskie interesy? W jakim stopniu Polska może indywidualnie zapewnić sobie bezpieczeństwo energetyczne, a w jakim stopniu wiąże się to z udziałem innych państw? Czy posiadamy wiedzę, umiejętności i zdolności, które zagwarantują nam możliwość pragmatycznego kształtowania polityki energetycznej, indywidualnej i zbiorowej, w ramach Unii Europejskiej? Jaki będzie w tym udział koalicji różnych*

partnerów? Z tezami tymi korespondowało następane wystąpienie prof. Krzysztofa Kubiaka z IBiSM DSW, w którym dokonał on oceny wyzwań, szans i zagrożeń budowy przez Polskę systemu dostaw gazu skroplonego. Wskazał ona na konieczność przeprowadzenia skorelowanej polityki inwestycyjnej w sferach gospodarki energetycznej (budowa kawern i systemu transportu lądowego), samego gazoportu oraz rozbudowy systemu ochrony linii transportowych.

W drugim dniu obrad skoncentrowano się na dwóch zasadniczych problemach: rosyjskiej polityce obrotu surowcami w kontekście Europy Środkowej oraz ocenie poziomu bezpieczeństwa energetycznego Polski, jako konsekwencji globalnej rywalizacji o panowanie nad rynkiem obrotu surowcami energetycznymi. W pierwszym obszarze tej debaty przedstawiono założenia polityki energetycznej jako elementu strategii oddziaływania wewnętrznego i zewnętrznego Federacji Rosyjskiej (mgr Jerzy Pyka) oraz charakter i konsekwencje rosyjskich działań w sferze dostaw surowców energetycznych wobec Europy Środkowo-Wschodniej (dr Andrzej Demkowicz, dr Katarzyna Wardin i mgr Anna Druszcz). Niejako podsumowaniem tego obszaru było wystąpienie mgr Filipa Tereskiewicza przedstawiające *instrumenty prawne i praktyczne możliwości* oddziaływania Unii Europejskiej w sytuacji zagrożenia w sferze bezpieczeństwa energetycznego Europy Środkowej.

Ocena poziomu bezpieczeństwa energetycznego Polski dokonana została poprzez analizę problemów szczegółowych, spośród których na pierwszy plan wysunęły się kwestie alternatywnych źródeł energii oraz oceny poziomu bezpieczeństwa energetycznego. Pierwsza kwestia sprowadzona została do pytania o znaczenie węgla kamiennego w polskim bilansie energetycznym (dr Marcin Sienkiewicz), możliwości wykorzystania alternatywnych źródeł energii w Polsce (dr Adam Olechowski) oraz konsekwencji, jakie stwarza dla polskiej polityki energetycznej pakiet klimatyczno-energetyczny (dr Helena Wyligała). N

Natomiast sposób postrzegania poziomu bezpieczeństwa energetycznego przez polskie społeczeństwo przedstawiony został przez mgr Julitę Różak z Uniwersytetu Wrocławskiego, dyrektora Dolnośląskiego Urzędu Regulacji Energetyki mgr Monikę Gawlik oraz dr Wojciecha Kazaneckiego (Dolnośląski Ośrodek Studiów Strategicznych). J. Różak zaprezentowała prawne i polityczne uwarunkowania narodowej polityki energetycznej. M. Gawlik wskazała na skalę oraz charakter społecznych konsekwencji przeobrażeń polityki energetycznej państwa. Natomiast W. Kazanecki przedstawił obraz debaty publicznej dotyczącej kształtu polityki energetycznej państwa. Wypowiedzi te uzupełnione zostały wystąpieniem dr G. Tokarza, który dokonał oceny zaangażowania polskich służb specjalnych w kształtowanie i praktyczną realizację polityki energetycznej państwa.

Szeroki i interdyscyplinarny charakter wystąpień jednoznacznie uzmysłowił zebranym, że bezpieczeństwa energetycznego nie można postrzegać wyłącznie poprzez pryzmat dywersyfikacji kierunków dostaw, ale także poprzez rodzaje energii (gaz, ropa, węgiel, energia atomowa, energia odnawialna), rozbudowę infrastruktury przesyłu i przerobu oraz dostosowanie tych elementów do jasno sprecyzowanych determinantów polityki państwa. To przesłanie powinno znaleźć również odzwierciedlenie w polityce energetycznej państwa.

Piotr MICKIEWICZ
Dolnośląska Szkoła Wyższa